

На основу чл. 8 и 61 Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 28. фебруара 2003. године и на седници Већа република од 28. фебруара 2003. године, донела је

ОДЛУКУ

О ПРОГЛАШЕЊУ ПОВЕЉЕ О ЉУДСКИМ И МАЊИНСКИМ ПРАВИМА И ГРАЂАНСКИМ СЛОБОДАМА

Проглашава се Повеља о људским и мањинским правима и грађанским слободама, коју су усвојиле Народна скупштина Републике Србије, на седници од 26. фебруара 2003. године, Скупштина Републике Црне Горе, на седници од 26. фебруара 2003. године и Савезна скупштина, на седници Већа грађана од 28. фебруара 2003. године и на седници Већа република од 28. фебруара 2003. године.

Полазећи од тога да су људска и мањинска права темељ сваке демократске заједнице,

Опредељење за демократију, мир, толеранцију, поштовање људских права, владавину права и социјалну правду, Народна скупштина Републике Србије, Скупштина Републике Црне Горе и Савезна скупштина доносе

ПОВЕЉУ

О ЉУДСКИМ И МАЊИНСКИМ ПРАВИМА И ГРАЂАНСКИМ СЛОБОДАМА

("Сл. лист СЦГ", бр. 6/2003)

И ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Људско достојанство и слободан развој личности

Члан 1

Људско достојанство је неприкосновено. Свако има обавезу да га штити.

Свако има право на слободан развој своје личности, под условом да не крши права других зајемчена овом повељом.

Поштовање људских и мањинских права

Члан 2

Свако има обавезу да поштује људска и мањинска права других.

Људска и мањинска права зајемчена овом повељом непосредно се примењују у складу с Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора.

Људска и мањинска права зајемчена овом повељом непосредно се уређују, обезбеђују и штите уставима, законима и политиком држава чланица.

Забрана дискриминације

Члан 3

Сви су пред законом једнаки.

Свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације.

Забрањена је свака непосредна или посредна дискриминација, по било ком основу, па и по основу расе, боје, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења или сличног статуса, вероисповести, политичког или другог убеђења, имовног стања, културе, језика, старости или психичког или физичког инвалидитета.

Дозвољено је привремено увођење посебних мера које су неопходне за остварење равноправности, потребне заштите и напретка за лица или групе лица која се налазе у неједнаком положају, да би им се омогућило пуно уживање људских и мањинских права под једнаким условима.

Посебне мере из става 4 овог члана се могу примењивати само док се не остваре циљеви због којих су предузете.

Забрана укидања или ограничења људских и мањинских права прописаних овом повељом

Члан 4

Одредбе ове повеље не могу се тумачити тако да подразумевају право државне заједнице, држава чланица, неке групе или појединца да предузима радње усмерене на укидање овом повељом зајемчених права или на њихово ограничење у већој мери од оне која је прописана Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора, овом повељом и уставима држава чланица.

Ограничења људских и мањинских права

Члан 5

Зајемчена људска и мањинска права могу се ограничити само на основу Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора, овом повељом и уставима држава чланица прописаних ограничења, законом који има општу примену и који садржи позив на одредбу којом се ограничење дозвољава.

Зајемчена људска и мањинска права смеју се ограничити само у оној мери која је неопходна да би се у отвореном и слободном демократском друштву задовољила сврха због које је ограничење дозвољено.

Ограничења се не смеју уводити у друге сврхе осим оних ради којих су прописана.

При ограничавању људских и мањинских права и тумачењу ових ограничења, сви државни органи, а нарочито судови, дужни су да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења, природи и обиму ограничења, односу између

ограничења и његове сврхе и о томе да ли постоји начин да се та сврха постигне мањим ограничењем права.

Ограничење ни у ком случају не сме да задире у суштину зајемченог права.

Одступања од људских и мањинских права

Члан 6

По званичном проглашењу ратног или ванредног стања, ако је опстанак државне заједнице или државе чланице угрожен, дозвољене су мере одступања од људских и мањинских права зајемчених овом повељом и то само у оном обиму у коме је то нужно у датој ситуацији.

Мере одступања не смеју да доведу до разликовања по основу расе, боје, пола, језика, вероисповести, националне припадности или друштвеног порекла.

Мере одступања од људских и мањинских права у областима које су у надлежности институција државне заједнице могу општим актима прописати само Скупштина Србије и Црне Горе или Савет министара, ако Скупштина Србије и Црне Горе није у могућности да се састане. Одлука о одступању од људских и мањинских права у случају проглашења ратног стања доноси се уз сагласност надлежних органа држава чланица.

Мере одступања од људских и мањинских права у областима које су у њиховој надлежности уређују државе чланице својим уставима и законима, у складу са овом повељом.

Мере одступања од људских и мањинских права које пропишу Скупштина Србије и Црне Горе или Савет министара важе до 90 дана, а по истеку овог рока могу се обнављати на додатне периоде до 90 дана.

Савет министара је дужан да акте којима је прописао мере одступања од људских и мањинских права поднесе на потврду Скупштини Србије и Црне Горе чим она буде у могућности да се састане. У противном, мере одступања престају да важе завршетком прве седнице Скупштине Србије и Црне Горе одржане по проглашењу ратног стања.

Мере одступања од људских и мањинских права престају да важе престанком ратног или ванредног стања.

За време ратног стања, Суд Србије и Црне Горе наставља са радом. Статус и овлашћења Суда Србије и Црне Горе и његових судија остају непромењени.

Мере одступања ни у ком случају нису дозвољене у погледу права зајемчених чл. 1, 11, 12, 13, 14, 17, 19, 20, 21, 25, 26, 35, 50 и 51 ове повеље.

Људска и мањинска права зајемчена међународним правом

Члан 7

Људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, као и међународним уговорима који важе у државној заједници зајемчена су овом повељом и непосредно се примењују.

Забрана ограничења људских и мањинских права под изговором да она нису зајемчена овом повељом

Члан 8

Није допуштено ограничавање људских и мањинских права зајемчених општеприхваћеним правилима међународног права, међународним уговорима који важе у државној заједници и законима и другим прописима на снази, под изговором да она нису зајемчена овом повељом или да су зајемчена у мањем обиму.

Судска заштита и уклањање последица кршења људских и мањинских права

Члан 9

Свако има право на делотворну судску заштиту у случају да му је повређено или ускраћено неко људско или мањинско право зајемчено овом повељом, као и право на уклањање последица таквог кршења.

Свако ко сматра да му је неко људско или мањинско право зајемчено овом повељом повређено или ускраћено појединачним актом или радњом институције државне заједнице, односно државног органа државе чланице или организације која врши јавна овлашћења има право да поднесе жалбу Суду Србије и Црне Горе, ако није обезбеђена друга правна заштита у држави чланици, у складу с Уставном повељом.

Одлуке међународних органа извршавају и трошкове сноси државна заједница, односно државе чланице, у зависности од тога да ли је институција државне заједнице, односно државни орган државе чланице или организација која врши јавна овлашћења повредила или ускратила неко право зајемчено међународним уговором који важи на територији Србије и Црне Горе.

Тумачење одредаба о људским и мањинским правима

Члан 10

Људска и мањинска права зајемчена овом повељом тумаче се на начин којим се унапређују вредности отвореног и слободног демократског друштва, у складу са важећим међународним јемствима људских и мањинских права и праксом међународних тела која надзиру њихово спровођење.

ИИ ЉУДСКА ПРАВА И ОСНОВНЕ СЛОБОДЕ

Право на живот

Члан 11

Људски живот је неприкосновен. У државној заједници Србија и Црна Гора не постоји смртна казна.

Забрањено је клонирање људских бића.

Неповредивост физичког и психичког интегритета

Члан 12

Свако има право на неповредивост физичког и психичког интегритета.

Нико се не сме подвргнути мучењу, нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању.

Нико не сме бити подвргнут медицинским или научним огледима без свог слободно датог пристанка.

Забрана ропства, положаја сличног ропству и принудног рада

Члан 13

Нико не сме бити држан у ропству или положају сличном ропству. Трговина људима је забрањена у сваком облику.

Принудни рад је забрањен. Сексуално или економско искоришћавање лица које је у неповољном положају такође се сматра принудним радом.

Принудним радом се не сматрају рад или служба који се у складу са законом захтевају од правоснажно осуђених лица, лица која врше војну службу или у случају ванредних ситуација које угрожавају опстанак заједнице.

Право на слободу и безбедност

Члан 14

Свако има право на личну слободу и безбедност.

Нико не може бити лишен слободе нечијом самовољом. Лишавање слободе је дозвољено само у случајевима и на начин предвиђен законом државне заједнице или законима држава чланица.

Нико се не може лишити слободе само зато што није у стању да испуни уговорну обавезу.

Свако ко је лишен слободе мора бити одмах обавештен, на језику који разуме, о разлозима лишења слободе или оптужби, као и о својим правима.

Свако ко је лишен слободе има право да, без одлагања, о томе обавести лице по свом избору.

Свако ко је лишен слободе има право да покрене поступак у коме ће суд, по хитном поступку, испитати законитост лишавања слободе и наложити пуштање на слободу ако је лишавање слободе незаконито.

Према лицу лишеном слободе поступа се човечно и с уважавањем достојанства његове личности. Нарочито је забрањено свако насиље према лицу лишеном слободе или изнуђивање исказа.

Свако ко је био незаконито лишен слободе има право на накнаду штете.

Додатна јемства у случају лишавања слободе због кривичног дела или прекршаја

Члан 15

Ухапшеном лицу се мора одмах саопштити да има право да ништа не изјављује и да има право да његовом саслушању присуствује бранилац кога сам изабере.

Ухапшено лице се мора без одлагања, а најкасније у року од 48 сати, извести пред надлежни суд. У супротном, оно се пушта на слободу.

Лице за које постоји основана сумња да је извршило кривично дело може се притворити само одлуком надлежног суда, ако је то неопходно ради вођења кривичног поступка.

Трајање притвора мора се свести на најкраће нужно време, у складу са законом, о чему се стара надлежни суд.

Посебна јемства

Члан 16

Свако има право да у најкраћем року, подробно и на језику који разуме, буде обавештен о природи и разлозима оптужбе против њега и право да му се суди без одуговлачења.

Свако има право на одбрану, укључујући право да узме браниоца по свом избору, пред судом или другим органом надлежним да води поступак, да неометано општи са својим браниоцем и да има довољно времена и услова за припрему одбране.

Законом се одређују случајеви у којима интерес правичности захтева да окривљени добије браниоца по службеној дужности, ако није у могућности да надокнади услуге браниоца.

Окривљени има право на помоћ тумача, ако не разуме или не говори језик који се користи у поступку.

Свако ко је достижан суду или другом органу надлежном да води поступак не може се казнити, ако му није било омогућено да буде саслушан и да се брани.

Нико не мора да сведочи против самог себе или да призна кривицу.

Право на правично суђење

Члан 17

Свакоме је зајемчена једнака заштита права у поступку пред судовима, другим државним органима и носиоцима јавних овлашћења.

Свако има право да о његовим правима, обавезама, као и о оптужбама против њега, без одлагања, одлучује независан, непристрасан и законом установљен суд.

Судске одлуке се изричу јавно, а судски поступци су јавни, осим у случајевима одређеним законом.

Право на правно средство

Члан 18

Свако има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се решава о његовом праву, обавези или на закону заснованом интересу.

Претпоставка невиности

Члан 19

Свако је невин док се његова кривица за кривично дело не утврди правоснажном одлуком суда.

Забрана ретроактивности, кажњавање само на основу закона

Члан 20

Нико се не може сматрати кривим или казнити за дело које, пре него што је извршено, није било предвиђено законом као кажњиво.

Казне се одређују према закону који је важио у време извршења дела, осим ако је каснији закон повољнији за учиниоца.

Не бис ин идем

Члан 21

Нико не може два пута бити кажњен за исто дело.

Право на рехабилитацију и накнаду штете за погрешну осуду у кривичном поступку

Члан 22

Лице које је без основа осуђено за кажњиво дело има право на рехабилитацију и накнаду штете од државе.

Право на имовину

Члан 23

Јемчи се право својине и право наслеђивања. Коришћење имовине се може ограничити законом, у складу са општим интересом.

Нико се не може лишити својине, осим у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне или да би се обезбедила наплата пореза, других дажбина или казни.

Спорове о висини накнаде решава надлежни суд.

Право на поштовање приватног и породичног живота

Члан 24

Свако има право на поштовање приватног и породичног живота, дома и тајности преписке.

Нико не сме ући у туђи стан или друге просторије против воље њиховог држаоца или у њима вршити претрес, осим на основу одлуке суда. Улазак у туђи стан или друге просторије или њихов претрес, без одлуке суда, дозвољени су само ако је то неопходно ради непосредног хапшења учиниоца кривичног дела или ради отклањања непосредне и озбиљне опасности за људе или имовину, на начин предвиђен законом.

Тајност писама и других средстава општења је неповредива. Одступања су дозвољена на одређено време само на основу одлуке суда, ако је то неопходно ради вођења кривичног поступка или одбране земље, на начин предвиђен законом.

Заштита података о личности је зајемчена. Њихово скупљање, држање и коришћење уређује се законом. Забрањена је и кажњива употреба података о личности ван сврхе за коју су прикупљени. Свако има право да буде обавештен о прикупљеним подацима о својој личности, у складу са законом.

Право на склапање брака

Члан 25

Јемчи се право на склапање брака на основу слободно датог пристанка будућих супружника. Склапање, трајање и раскид брака заснивају се на равноправности супружника.

Деца рођена ван брака имају једнака права као деца рођена у браку.

Слобода мисли, савести и вероисповести

Члан 26

Свако има право на слободу мисли, савести, уверења или вероисповести, што обухвата и слободу да се остане при свом уверењу или вероисповести или да се они промене према сопственом избору.

Нико није дужан да се изјашњава о својим верским и другим уверењима.

Свако је слободан да у приватном или јавном животу испољава своју веру или убеђење вероисповедањем, обављањем обреда, похађањем службе и наставом, појединачно или у заједници с другима.

Слобода испољавања вере или убеђења може се ограничити законом, ако је то неопходно ради заштите јавне безбедности, здравља, морала или права других лица.

Родитељи, као и законски старатељи имају право да својој деци обезбеде верско и морално образовање у складу са својим уверењима.

Верске заједнице

Члан 27

Верске заједнице су равноправне и одвојене од државе.

Верске заједнице су слободне у самосталном уређивању своје унутрашње организације, вршењу верских послова и верских обреда.

Верске заједнице имају право да оснивају верске школе и добротворне организације, у складу са законом.

Приговор савести

Члан 28

У државној заједници Србија и Црна Гора се признаје приговор савести.

Нико није дужан да, противно својој вери или убеђењу, испуњава војну или другу обавезу која укључује употребу оружја. Такво лице се може позвати да испуни одговарајућу цивилну службу, у складу са законом.

Слобода мишљења и изражавања

Члан 29

Свако има право на слободу мишљења и изражавања. Ово право укључује слободу да се говором, писањем, сликом или на било који други начин траже, примају и шире обавештења и идеје.

Свако има право на приступ подацима у поседу државних органа, у складу са законом.

Право на слободу изражавања се може ограничити законом, ако је то неопходно ради заштите права и угледа других лица, очувања ауторитета и непристрасности суда, националне безбедности, јавног здравља и морала или јавне безбедности.

Слобода медија

Члан 30

Свако може да без одобрења оснива новине и друга средства јавног обавештавања. Телевизијске и радио станице се оснивају у складу са законима држава чланица.

У државној заједници Србија и Црна Гора нема цензуре.

Свако има право на исправку објављене неистините, непотпуне или нетачно пренете информације којом је повређено његово право или интерес, у складу са законом.

Свако има право на одговор на информацију објављену у медијима, у складу са законом.

Нико не може спречити растурање штампе или ширење обавештења и идеја путем других средстава јавног обавештавања, осим ако се одлуком надлежног суда утврди

да је то неопходно ради спречавања пропагирања рата, подстрекавања на непосредно насиље или заговарања расне, националне или верске мржње која представља подстицање на дискриминацију, непријатељство или насиље.

Слобода окупљања

Члан 31

Јемчи се право на слободу мирног окупљања.

За окупљање у затвореним просторима није потребна претходна дозвола или пријава.

За зборове и демонстрације на отвореном простору, законима држава чланица се може прописати обавеза пријављивања надлежном органу.

Слобода окупљања може се ограничити законима држава чланица ако је то неопходно ради заштите јавне безбедности, јавног здравља и морала, националне безбедности или заштите права других лица.

Слобода удруживања

Члан 32

Свако има право на слободу удруживања, укључујући и право да не буде члан неке организације.

Политичке, синдикалне и друге организације се оснивају без претходног одобрења, уписом у регистар код надлежног органа.

Право на слободу удруживања може се ограничити законима држава чланица, ако је то неопходно ради заштите јавне безбедности, јавног здравља и морала, националне безбедности или заштите права других лица.

Организације чије је деловање усмерено на насилно рушење уставног поретка, укидање зајемчених људских права или изазивање расне, националне или верске мржње могу се забранити одлуком надлежног суда.

Право на слободне изборе

Члан 33

Грађани државне заједнице Србија и Црна Гора имају право да учествују у одлучивању о јавним пословима, било непосредно или преко представника, слободно изабраних тајним гласањем, на општим и периодичним изборима.

Грађанин државне заједнице Србија и Црна Гора који је навршио 18 година живота има право да бира и да буде биран у органе локалне самоуправе, државне органе државе чланице и институције државне заједнице, у складу са Уставном повељом и законима држава чланица. Изборно право је опште и једнако, а гласање је тајно.

Право на петицију

Члан 34

Свако има право да се, појединачно или у заједници с другима, обраћа државним органима, да им упућује петиције и друге предлоге и да од њих добије одговор, ако га тражи. Због коришћења овог права нико не сме да трпи штетне последице.

Држављанство

Члан 35

Дете рођено на територији Србије и Црне Горе има право на држављанство, ако нема друго држављанство.

Држављанин државне заједнице Србија и Црна Гора не може бити лишен држављанства, протеран из државне заједнице Србија и Црна Гора, нити изручен ван територије, осим у складу са међународним обавезама државне заједнице.

Пунолетство

Члан 36

Пунолетство се стиче навршеном 18. годином живота.

Право на слободу кретања

Члан 37

Свако има право на слободу кретања и настањивања на целој територији државне заједнице Србија и Црна Гора, као и право да напусти државну заједницу и да се у њу врати.

Слобода кретања и настањивања и право да се напусти територија Србије и Црне Горе могу се ограничити законом, ако је то неопходно за вођење кривичног поступка, заштиту јавног реда и мира, спречавање ширења заразних болести или за одбрану земље.

Улазак странаца на територију Србије и Црне Горе и боравак у њој регулише се законом. Странац се може протерати са територије Србије и Црне Горе само на основу одлуке надлежног органа и у законом прописаном поступку.

Протерано лице се не може упутити тамо где му прети прогон због његове расе, вере, држављанства, припадности одређеној друштвеној групи или политичког мишљења или озбиљно кршење права зајемчених овом повељом.

Право на уточиште у државној заједници Србија и Црна Гора

Члан 38

Сваки странац који основано страхује од прогона због своје расе, боје, пола, језика, вероисповести, националне припадности, припадности некој групи или политичких уверења има право на уточиште у Србији и Црној Гори. Поступак за добијање уточишта се уређује законом.

Свако ко је принудно расељен у оквиру територије Србије и Црне Горе има право на делотворну заштиту и помоћ, у складу са законима и међународним обавезама Србије и Црне Горе.

Посебна заштита породице, мајке и детета

Члан 39

Породица, мајка и дете уживају посебну заштиту друштва и држава чланица.

Зајемчено је право мајке на подршку и заштиту држава чланица у законом прописаном периоду, пре и после порођаја.

Право на рад

Члан 40

Зајемчено је право на рад, у складу са законом. Државе чланице стварају услове у којима свако може да живи од свог рада.

Свако има право на слободан избор рада.

Свако има право на правичне и одговарајуће услове рада, а нарочито на правичну накнаду за свој рад.

Право на штрајк

Члан 41

Запослени имају право на штрајк, у складу са законом.

Социјално обезбеђење и социјално осигурање

Члан 42

Свако ко има пребивалиште у државној заједници Србија и Црна Гора има право на социјално обезбеђење и социјално осигурање, у складу са законом.

Право на образовање

Члан 43

Свако има право на образовање.

Основно образовање је обавезно. Државе чланице су дужне да обезбеде бесплатно основно образовање.

Оснивање школа и универзитета уређује се законима држава чланица.

Слобода научног и уметничког стварања

Члан 44

Свако има право на слободу научног и уметничког стварања.

Ствараоцима научних и уметничких дела јемче се морална и материјална права, у складу са законом.

Право на заштиту здравља

Члан 45

Свако има право на заштиту здравља.

Државе чланице обезбеђују здравствену заштиту деци, трудницама и старим лицима, ако је не остварују по другом основу.

Здрава животна средина

Члан 46

Свако, а посебно државна заједница и државе чланице, одговоран је за заштиту животне средине.

Свако има право на здраву животну средину и на благовремено и потпуно обавештавање о њеном стању.

Свако је обавезан да чува и унапређује животну средину.

ИИИ ПРАВА ПРИПАДНИКА НАЦИОНАЛНИХ МАЊИНА

Основ и оквир права припадника националних мањина

Члан 47

Заштита права припадника националних мањина остварује се у складу са међународно-правном заштитом људских и мањинских права.

Припадници националних мањина имају индивидуална и колективна права, права која остварују појединачно или у заједници с другима, у складу са законом и међународним стандардима.

Колективна права подразумевају да припадници националних мањина, непосредно или преко својих изабраних представника, учествују у процесу одлучивања или одлучују о појединим питањима која су везана за њихову културу, образовање, информисање и употребу језика и писма, у складу са законом.

Ради остваривања права на самоуправу у области културе, образовања, информисања и службене употребе језика и писма, припадници националне мањине могу изабрати своје националне савете, у складу са законом.

Поред термина националне мањине могу се равноправно користити други термини које уставима и законима утврђују државе чланице.

Слобода изражавања националног идентитета

Члан 48

Јемчи се слобода изражавања националне припадности.

Нико није дужан да се изјашњава о својој националној припадности.

Забрана дискриминације

Члан 49

Припадницима националних мањина јемчи се равноправност пред законом и једнака законска заштита.

Забрањена је било каква дискриминација по основу припадности националној мањини.

Неће се сматрати дискриминацијом они прописи, мере и акције које су усмерене на обезбеђивање права припадника националних мањина, када се налазе у неједнаком положају, да би им се омогућило пуно уживање права под једнаким условима.

Забрана насилне асимилације

Члан 50

Забрањена је насилна асимилација припадника националних мањина.

Државе чланице и државна заједница Србија и Црна Гора дужне су да заштите припаднике националних мањина од сваке акције усмерене ка таквој асимилацији.

Забрана изазивања расне, националне и верске мржње

Члан 51

Забрањено је и кажњиво изазивање и подстицање националне, расне, верске или друге неравноправности, као и изазивање и распиривање националне, расне, верске и друге мржње и нетрпељивости.

Права на очување посебности

Члан 52

Припадници националних мањина имају право:

- на изражавање, чување, неговање, развијање и јавно испољавање националне и етичке, културне и верске посебности;
- на употребу својих симбола на јавним местима;
- на слободну употребу свог језика и писма;
- да у срединама са значајном мањинском популацијом, државни органи воде поступак и на језику националне мањине која чини значајни део популације;

- на школовање на свом језику у државним установама;
- на оснивање приватних образовних установа на свим нивоима;
- да сопствено име и презиме користе на свом језику;
- да у срединама са значајном мањинском популацијом, традиционални локални називи, имена улица и насеља, као и топографске ознаке буду исписани и на језику мањине;
- на одређен број мандата у скупштини државе чланице и Скупштини Србије и Црне Горе, полазећи од принципа непосредне репрезентације, сагласно законима држава чланица;
- на одговарајућу заступљеност у јавним службама, органима државне власти и локалне самоуправе;
- на потпуно и непристрасно информисање на свом језику, укључујући право на изражавање, примање, слање и размену информација и идеја;
- да оснивају сопствена средства јавног информисања.

Законом се уређује начин уживања ових права.

Право на удруживање

Члан 53

Припадници националних мањина имају право на оснивање просветних и културних организација и удружења, чије је финансирање добровољно.

Организацијама и удружењима припадника националних мањина се признаје посебна улога у остварењу права припадника националних мањина.

Сарадња са сународницима у другим државама

Члан 54

Припадници националних мањина имају право да остварују несметане везе и да сарађују са својим сународницима који су ван територије државне заједнице Србија и Црна Гора.

Унапређивање услова живота

Члан 55

Обавеза је држава чланица да, где год је то потребно, усвајају одговарајуће мере за унапређење пуне и ефективне равноправности између припадника националне мањине и оних који припадају већини, у свим областима економског, социјалног, политичког и културног живота.

Мере из става 1 овог члана, када то буде потребно, предвиђају уклањање изразито неповољних услова живота који посебно погађају припаднике одређене националне мањине.

Државна заједница Србија и Црна Гора у оквиру надлежности утврђених Уставном повељом и државе чланице гарантују припадницима националних мањина право да, равноправно са осталим грађанима, учествују у вођењу јавних послова, укључујући право гласања и кандидовања за носиоце јавних функција.

Развијање духа толеранције

Члан 56

У области образовања, културе и информисања државна заједница Србија и Црна Гора и државе чланице подстичу дух толеранције и међукултурног дијалога и предузимају ефикасне мере за унапређење узајамног поштовања, разумевања и сарадње међу свим људима који живе на њеној територији, без обзира на њихов етнички, културни, језички или верски идентитет.

Јемство стечених права

Члан 57

Достигнути ниво људских и мањинских права, индивидуалних и колективних, не може се смањивати.

Овом повељом се не укидају нити мењају права припадника националних мањина стечена прописима који су се примењивали до ступања на снагу ове повеље, као и права стечена на основу међународних уговора којима је Савезна Република Југославије приступила.